

REKABET KURULU KARARI

Dosya No : D4/1Ö.İ.-99/1

Karar No : 99-21/169-88

Karar Tarihi : 28.04.1999

Toplantıya Katılan

İl.Başkan : Prof. Dr.Tamer MÜFTÜOĞLU,

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Dr.Kemal EROL,
İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, Ali Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR.

Taraflar:

- Başvuruda Bulunan:

ORSA Deniz Hizmetleri ve Taşımacılık Ticaret A.Ş. adına M. Serhat ÜNALDI
Çayırçimen Sk., Emlak Kredi Blokları, A2 Blok, Kat:1, Daire:4,
80620 Levent/İSTANBUL

- Muhatap: - İstanbul Deniz Otobüsleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Sahil Yolu, 81110 Bostancı/İSTANBUL

Dosya Konusu: İstanbul Deniz Otobüsleri A.Ş.'nin Yenikapı-Bandırma ve Yenikapı-Yalova arası hızlı feribot seferleri hatlarında uygulanan yolcu ve araç bilet ücretlerini maliyetlerin altında belirleyerek rakip teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası.

Raportörlerin Görüşü: Şikayet dilekçesinde yer verilen iddialar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiğine ilişkin herhangi bir bulguya ulaşılmaması nedeniyle, soruşturma açılmasına ve aynı yasanın 9'uncu maddesinin uygulanmasına gerek olmadığı.

DEĞERLENDİRME

Dosya konusu iddia ile Kurum kayıtlarına 27.10.1998 tarih, 3436 sayı ile intikal etmiş olan ORSA Deniz Hizmetleri ve Taşımacılık Ticaret A.Ş. (ORSA) adına M. Serhat ÜNALDI imzalı şikayet üzerine; İstanbul Deniz Otobüsleri A.Ş. tarafından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 ve 6'ncı maddelerinin ihlal edilip edilmediğine ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, adigeçen yasanın 40/3'üncü maddesi ve 11.02.1999 tarih, 99-6/49-18 sayılı Kurul kararı uyarınca Raportörler K.Tahir SU, Serpil ÇINAROĞLU

ve M. Haluk ARI tarafından yapılan inceleme sonucu düzenlenen 22.03.1999 tarih, D4/2/K.T.S.-99/5 sayılı Öneri Raporu'nu içeren 22.03.1999 tarih, REK.0.08.00.00/15 sayılı (23.03.1999 tarih, 99-17/118-52 sayılı karar ile Kurul gündeminde bulunan) Başkanlık önergesi, 99-21 sayılı Kurul toplantı gündeminin 6'ncı sırasında ele alınmıştır.

Şikayet dilekçesinde;

- ORSA'nın İstanbul-Mudanya ve İstanbul-Bandırma arasında hızlı feribot seferlerine başlayabilmek için, bu tip gemilerin yolcu ve araç indirip bindirmelerine uygun ve gerekli olan İstanbul'daki Yenikapı iskelesini kullanmak üzere, İstanbul'daki çeşitli limanlar arasında hızlı deniz otobüsü işletmeciliği yapan ve sermayesinin %99'u İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait bir Belediye İktisadi Teşebbüsü olan İstanbul Deniz Otobüsleri A.Ş. (İDO)'ne Yenikapı iskelelerini kullanma avantajı bulunması nedeniyle başvurmak zorunda kaldığı, fakat İDO'nun bu hat üzerinde kendi gemisi faaliyete geçene kadar buna izin veremeyeceğini ifade ettiği, öte yandan bu hatlarda herhangi bir öncelik ya da tekel hakkına sahip olmadığı halde yukarıda bahsedilen sözkonusu avantajlarla ORSA üzerinde baskı kurarak ORSA'yı piyasa dışına itmeye çalıştığı,

- ORSA'nın İstanbul-Bandırma arasında sefere başlamasına izin vermeyen İDO'nun kendi gemisi gelene kadar İstanbul-Yalova hattında hızlı deniz otobüsü işletmesini ORSA'ya teklif ettiği ve bu şirketin de verimli olarak görmedikleri bu hat üzerinde çalışmaya mecbur kaldığı,

- ORSA'nın düşük kapasite ile çalışılan İstanbul-Yalova hattında bilet ücretlerinin düzeltilmesi ve yan iskeleden gereksiz yere konan hızlı yolcu taşıyıcı gemi seferlerinin kaldırılması şeklindeki teklifinin İDO tarafından reddedildiği ve bu nedenle ORSA'nın Haziran 1998 sonuna kadar çalışmak zorunda kaldığı bu hatta büyük zarar ettiği, yine aynı şirketin, yapılan sözleşme gereği başlayacağı Yenikapı-Bandırma arası hızlı deniz otobüsü seferlerinde uygulanacak yolcu ve araç bileti ücretlerinin maliyetleri karşılamayacağı nedeniyle düzeltilmesi gerektiğine dair İDO'ya gönderdiği faks mesajına cevap olarak, bu teşebbüsün, kendilerinin İstanbul Belediyesi iştiraki ve ana gayelerinin vatandaşa hizmet olduğunu, bu nedenle söz konusu hattaki bilet ücretlerini bir süre değiştirmeyeceklerini bildirdiği ve bu şekilde maliyetin altında kalan bilet ücreti uygulamaları ve ayrıca kamuya ait iskelelerin kullanılması karşılığı alınan ve sözleşme gereği İDO tarafından bedelleri belirlenen ücret uygulamaları yüzünden başka bir teşebbüsün bu hatlarda çalışmasının imkansız hale geldiği ve ORSA'nın piyasa dışına itilmeye çalışıldığı,

iddia edilerek şikayete konu İDO'nun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ilgili maddelerine aykırı eylemlerinin tespit edilerek cezalandırılması, aynı Kanun'un 9'uncu maddesinde yer alan geçici tedbirlerin alınması ve yine aynı Kanun'un 57'nci ve 58'inci maddelerinde yer alan tazminat hakkı ve zararın tazmini haklarından faydalanılması talep edilmektedir.

Şikayet dilekçesi çerçevesinde, ORSA'nın iddialarını üç ana noktada toplamak mümkündür. Bunlar; İDO'nun Yenikapı-Bandırma seferleri yapması için Yenikapı iskelesini kullanmasına izin vermemesi, ORSA'nın Yalova hattında

çalışmak durumunda bırakılması ve son olarak da İDO'nun bilet fiyatlarını maliyetlerin altında tutarak ORSA'yı pazar dışına itmeye çalışması olarak özetlenebilir.

Türk hukuk mevzuatında şikayet konusu ile doğrudan ilgili iki yasa bulunmaktadır. Bunlardan ilki deniz taşımacılığı ile ilgili bir kısım düzenlemeleri tesis eden 618 sayılı Limanlar Kanunu, diğeri de 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'dur.

618 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde "Belediye hudutları içinde kıyıda kıyıya insan, hayvan, kum, kireç, kereste ve saire taşıyan veya vapurlara yolcu eşyası nakleden merakibi bahriye serbest çalışabilirler" hükmü bulunmaktadır. Söz konusu hüküm kabotaj hattında tarifeli sefer düzenlemek için herhangi bir yerden izin almak gerekmediği hususunu açıkça düzenlemektedir. Mevzuat çerçevesinde, ilgili yerlerdeki liman veya iskele işletmeleri ile sözleşme yapmak yeterlidir.

Bu çerçevede, Yenikapı iskelesi belediyeye ait olup, İDO bu iskeleyi belediye ile aralarındaki sözleşmeye göre kiracı olarak kullanmaktadır. Yenikapı iskelesini kullanarak tarifeli sefer düzenlemek isteyenlerin de yine belediye ile kira sözleşmesi yapması gerekmektedir. Ancak ORSA yetkililerinin belediye nezdinde bir girişimi olmamış, başvuru doğrudan İDO'ya yapılmıştır.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelere göre, Bandırma iskelesinin kullanım hakkı ise Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü'ne (DDY) aittir. Bu nedenle, ORSA'nın bu seferleri yapabilmek için konuyu DDY ile müzakere etmesi gerekirken, bu yola başvurulmamıştır.

Öte yandan, 3030 sayılı Kanun'un, hizmetlerin dağılım esaslarını düzenleyen 7'nci maddesinin üçüncü fıkrası şu şekildedir: "Büyükşehir dahilindeki alt yapı hizmetleri ile kara ve deniz taşımacılığı hizmetlerinin bir koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanının başkanlığında yönetmelik ile tespit edilecek kamu kurum ve kuruluşları temsilcilerinin katılacağı bir Alt Yapı Koordinasyon Merkezi ile bir Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur..." Aynı maddenin altıncı fıkrasında ise "Ulaşım Koordinasyon Merkezi şehrin ulaşım planına göre toplu taşıma araçlarının güzergah, zaman ve bilet tarifelerini yapmaya ve bu tarifeleri uygulamaya yetkilidir. Bu işlemler yapılırken il trafik komisyonları ile gerekli koordinasyon sağlanır." hükmü yer almaktadır. Kanunla bir Ulaşım Koordinasyon Merkezi'ne bırakılmış olan ücret tarifelerini tespit etme yetkisi Belediye ile İDO arasında yapılan sözleşmede de belirtilmiştir. Bu nedenle İDO'nun fiyatları maliyetin altında tutarak rakip teşebbüsleri pazarın dışına itmesinin söz konusu olamayacağı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, ORSA'nın, tazminat hakkı ve zararın tazmini taleplerinin, yukarıda açıklanan hukuki çerçeve açısından 4054 sayılı Kanun ile verilmiş yetki ve görevi bulunmayan Kurulumuzca değerlendirilebilmesi mümkün görülmemektedir.

SONUÇ

Önaraştırma Raporu'ndaki bilgi ve belgeler ile yukarıda ayrıntılı olarak yer verilen değerlendirmeler ışığıında; İstanbul Deniz Otobüsleri A.Ş.'nin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiğine ilişkin herhangi bir kanıt ulaşılamaması nedeniyle, söz konusu teşebbüs hakkında soruştırma yapılmasına ve aynı yasanın 9'uncu maddesinin uygulanmasına gerek bulunmadığına OYBİRLİğİ ile karar verilmiştir.